

Çeviri Yazılar / *Translations*

Kütüphanecilerin Seçimine Dair*

About the Selection of Librarians

Çev.: Emel Altuğ** ve Zehra Kılıçarslan***

Öz

Çeviride taşra kütüphanelerine kütüphanecilerin atanması ile ilgili zaman içerisinde oluşan farklılıklardan kaynaklı eşitsizliğe dikkat çekilmektedir. Atamalarda geçerli olan ilam ve tutanağın, Maarif Komisyonu'nun güven mektubu ile atanan kütüphaneciler için de geçerli olup olmadığı hakkında Evkaf-ı Hümayun Nezareti tarafından bilgi istenmekte olup, istenen bilgiye Maarif-i Umumiye Nezareti'nin verdiği cevapta; taşrada görev yapan kütüphanecilerin, Maarif Müdürleri'nin yapacağı sınav sonucuna göre verilen güven mektubu ile atanmalarına karar verildiği ifade edilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Taşra kütüphaneleri; vakıf kütüphaneleri; Kara Mustafa Paşa Kütüphanesi; Türkiye.

Abstract

The injustice originating from the difference that occurs about librarians' assignment to rural libraries in time is remarked in the translated work. The information whether the verdict and the report valid for the assignments are also valid for the librarians assigned through credentials of Education Committee or not is asked for by the Ministry of Pious Foundations (Evkaf-ı Hümayun Nezareti); and it is ex in the reply to the required information, it is decided to assign librarians working in rural through credentials obtained at the end of the exam applied by Education Principals.

Keywords: Province libraries; foundation libraries; Kara Mustafa Pasha Library; Turkey.

* (1990). Hafız-ı kütüplerin seçimine dair. İ. Erünsal (Yay. Haz.). *Kütüphanecilikle ilgili Osmanlıca metinler ve belgeler* içinde (ss. 406-407) başlıklı bölümün Osmanlıca'dan çevirisidir. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
It is the translation from Ottoman Turkish of the chapter called "about selection of librarians" in the book titled as texts and documents about librarianship in Ottoman Turkish.

** Kütüphaneci. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi. e-posta: emelbaykal@osmaniye.edu.tr
Librarian. Osmaniye Korkut Ata University

*** Kütüphaneci. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi. e-posta: zkilicarslan@osmaniye.edu.tr
Librarian. Osmaniye Korkut Ata University

Evkaf-ı Mazbutadan¹ Kastamonu'da bulunan Kara Mustafa Paşa Kütüphanesi yarım hisse² kütüphanecilik hizmetinin en iyi seviyeye ulaşmasına dayanarak, bu hizmetin sorumluluğuna asaleten atamalara ilişkin Mahmut Muhsin imzasıyla verilen dilekçe hakkında yapılacak muamele; Kastamonu Vilayeti'nin Maarif Nezareti'nden³ resmi yazışma yoluyla gönderilen yazışmaların yorumlanmasının sonucu olarak, taşrada bulunan kütüphanelerdeki kütüphanecilik hizmetinin yerel mahkemelerden bildirilmesiyle idare meclisinin tutanağı üzerine yönlendirilmekte olduğundan buna göre adı geçen vilayete (Kastamonu) cevap verilmiştir.

Verilen bu cevaba göre: Kastamonu Evkaf Müdüriyeti'nden⁴ sunulan 19 Temmuz 1913 tarihli yazışmada, anılan kütüphanenin yarım hisse kütüphaneciliğine görevlendirilen İhsan Efendi'nin vefatı ve oğlu Muhsin Efendi'nin yaşının küçük olması sebebiyle adı geçen hizmete Makam-ı Nezaret-i Celile'nin⁵ 21 Kasım 1913 tarihli tebligatı sebebiyle Maarif Komisyonu'nun⁶ güven mektubunun vekaletiyle Köse Zade Mahmut Efendi'nin atanması ve diğer yarım hisseye görevlendirilecek olan Şeyh Ziya Efendi de Maarif'in güven mektubuyla tayin edilmiştir ve bu hizmeti yerine getirmektedir. Bu usulün hükümsüz kılındığına dair şimdiye kadar tebligat olmaması sebebiyle bu aşamada yapılacak muamelede tereddüt ortaya çıktığı bildirilmiştir. Bundan böyle kütüphaneciler ilam ve tutanak ile atanacaksa, kütüphanecilerin yeterliliklerinin anlaşılması için ne şekilde imtihan edilmeleri gerektiği ve eskiden güven mektubu ile tayin edilenler için ayrıca ilam ve tutanak gönderilmesi gerekli olup olmadığı hususunda yorum istenmiştir. Taşrada bulunan kütüphanelere tayin edilecek kütüphanecilerin seçilmeleri muhtelif tebligat neticesi olarak her tarafta aynı şekilde olmadığı anlaşılmıştır. Bu durum ise farklı muamelelere sebep olacağı ve bunun da eşitsizliği doğuracağından, bu aşamada Şuray-ı Evkaf⁷ tarafından kesin bir karar, bakanlığın vereceği izine bağlıdır.

31 Temmuz 1913

Evkaf-ı Hümayun Nezareti⁸ Müessesat-ı İlmiye⁹ Kalemi

Evkaf-ı Humayun Nezaret-i Celile'sine

Devletli Efendim Hazretleri

Müessesat-ı İlmiye Müdüriyeti ifadesiyle söylenen 15 Ocak 1914 tarih ve 62645/73 numaralı izin yazısına cevaptır: Vakıf kütüphaneler idaresinin Nezaret-i Acziyye'ye¹⁰ ait bulunduğu zamanlar taşra kütüphanelerinden atanan kütüphanecilere Maarif Müdürleri tarafından Arapça, Farsça, Türkçe ve Matematik sınavı açılarak üstünlüğünün ispat edenlerin tayini ve burada

¹ Doğrudan doğruya Evkaf İdaresi tarafından idare olunan vakıflar.

² Kütüphanede görev yapacak iki kütüphaneciden biri.

³ Son dönem Osmanlı Hükümetleri'nde eğitim işlerinden sorumlu olan bakanlık.

⁴ Vakıflar Müdürlüğü.

⁵ Yüce Bakanlık Makamı.

⁶ Eğitim Komisyonu.

⁷ Vakıflar Danışma Kurulu.

⁸ Osmanlı Devleti'nde pâdişâhlar ve hânedân tarafından kurulan vakıf müesseselerinin idaresinden sorumlu teşkilât.

⁹ Osmanlı Devleti'ndeki başlıca dört enstitüden biri. Devlet kontrolünde örgütlü bir sınıf olan ve tepesinde Şeyhülislam'ın bulunduğu ilmiyenin başlıca görevleri dini eğitim ve şeriatin doğru bir şekilde uygulanmasıdır.

¹⁰ (Dahiliye Nezareti) İç İşleri Bakanlığı.

uygun örnek mahallince güven mektubu verilmesi usulü kabul edilmiş olmakla bu aşamada emir ve ferman yüce emir sahibinindir.

Maarif-i Umumiye Nezareti Adına 18 Ocak 1914 Tedrisat-ı Aliye Müdürü

Maarif-i Umumiye Nezareti¹¹ Adına 8 Ocak 1914 Tedrisat-ı Aliye¹² Müdürü

¹¹ Bakanlar Kurulundan bir bakan tarafından yönetimi sağlanmak üzere, 1857 yılında kurulmuştur. Günümüz Milli Eğitim Bakanlığına denk gelmektedir.

¹² Yükseköğretim.